

George Orwell'in Edebî Başyapıtı *Hayvan Çiftliği* Romanı ve Türkçe Çevirilerindeki Dil ve Edebî Üslubun Karşılaştırılması

ÖĞR. GÖR. DR. ZAFER SARI*

Öz

Bu çalışma 20. yüzyıl İngiliz edebiyatının önde gelen isimleri arasında yer alan George Orwell'in edebî başyapıtı *Hayvan Çiftliği* romanındaki ve iki farklı Türkçe çevirisindeki dil ve edebî üslubun karşılaştırılmasını amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda kaynak metnin dil ve üslubunun nasıl olduğu, erek metinlere nasıl aktarıldığı, yazarın edebî kişiliğinin çeviri metinlere yansıtılıp yansıtılmadığı ve yapılan çevirilerin Chesterman ile Pym'in çeviri kuramlarının hangisine örnek teşkil ettiği ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda kaynak ve erek metinlerden seçilen yirmi bir tane metin birimi çeviri kuramları ışığında analiz edilmiştir. Çalışmada kaynak metin olarak Longman Pearson yayınevi tarafından *Animal Farm* orijinal ismiyle 2003 yılında yayımlanan özgün eserin 8. baskısından yararlanılmıştır. Erek metinler olarak da çevirisi Leyla Moralı tarafından yapılan ve ilk olarak 1974 yılında İnkılâp Kitabevi tarafından yayımlanan kitabın 1998 yılındaki 3. baskısı ile Celâl Üster'in çevirmenliğini üstlendiği ve ilk olarak 2001 yılında Can Yayınları tarafından basılan kitabın 2014 yılındaki 42. baskısı kullanılmıştır. Çalışmanın araştırma modelini nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi oluşturmaktadır. Çalışmanın sonucunda romanda kimi zaman dil oyunlarına ve mecazi ifadelerle yer verilse de genel anlamda açık, dolaysız ve güçlü bir dilin hâkim olduğu vurgulanmaktadır. Moralı, kaynak metne büyük ölçüde sadık kalarak metinde söylenen bir sözün mümkün olabildiğince birebir karşılığını bulmaya çalışmış ve ağırlıklı olarak Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil eden çeviriler meydana getirmiştir. Romanın yalınlığını ve yazarın edebî kişiliğini fazlasıyla çeviri metnine yansıtmıştır. Üster ise kaynak metindeki ifadeleri kelimesi kelimesine olduğu gibi değil de anlamsal olarak birbiriyle örtüşen farklı kelimelerle aktarma yoluna gitmiş ve çoğunlukla Chesterman'ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramıyla uyuşan çeviriler ortaya koymuştur. Dolayısıyla Üster'in kaynak metnin dil ve üslubuna sadık kaldığı pek söylenememektedir.

Anahtar sözcükler: *Hayvan Çiftliği*, çeviri analizi, dil ve üslup, benzerlik, eşdeğerlik, Pym, Chesterman

A COMPARISON OF LANGUAGE AND LITERARY STYLE IN GEORGE ORWELL'S LITERARY MASTERPIECE *ANIMAL FARM* AND ITS TURKISH TRANSLATIONS

Abstract

This study aims to compare the language and literary style in the literary masterpiece *Animal Farm* by George Orwell, one of the leading figures of 20th century English literature, and in two different Turkish translations. For this purpose, it has been tried to reveal how the language and style of the source text are, how they are transferred to the target texts, whether the literary

* Ankara Hacı Bayram Veli Ün. Yabancı Diller YO, Yabancı Diller Böl. zafer.sari@hbv.edu.tr, orcid: 0000-0003-2318-4941

Gönderim tarihi: 20.2.2023

Kabul tarihi: 31.3.2023

personality of the author is reflected in the translated texts, and which translation theories of Chesterman and Pym these translations serve as an example of. In this context, twenty-one text units selected from the source and target texts have been analyzed in the light of translation theories. In the study, the 8th edition of the original work published in 2003 with the original name *Animal Farm* by Longman Pearson Publishing House has been used as the source text. As the target texts, the 3rd edition of the book in 1998, translated by Leyla Moralı and first published by İnkılâp Publishing House in 1974, and the 42nd edition of the book in 2014, which was translated by Celâl Üster and first published by Can Publishing in 2001, have been used. The research model of the study consists of document analysis, one of the qualitative research methods. As a result of the study, although figurative languages and metaphorical expressions are sometimes included in the novel, it is emphasized that a clear, direct and strong language is dominant in general. Moralı has remained faithful to the source text, tried to find the exact equivalent of a word said in the text as much as possible, and mainly produced translations that set an example for Pym's Natural Equivalence Theory. She has reflected the simplicity of the novel and the literary personality of the author to the translated text so much. On the other hand, Üster has preferred to convey the expressions in the source text not word for word, but with different words that overlap semantically, and mostly produced translations in accordance with Chesterman's Convergent Similarity Theory. Therefore, it cannot be said that Üster has remained faithful to the language and style of the source text.

Keywords: *Animal Farm*, translation analysis, language and style, similarity, equivalence, Pym, Chesterman

GİRİŞ

Çeviri, insanoğlunun kendi arasında iletişim kurabilmek için dili bir araç olarak kullanmasıyla başlayan ve tüm insanlığın, medeniyetlerin, toplumların ve dilin gelişmesinde büyük bir rol oynayan dilsel ve kültürel oluşumun ve etkileşimin esas aracıdır (Aksoy, 2002, s. 9). Dolayısıyla tarih boyunca kültürlerarası etkileşim ve uluslararası iletişim dendiğinde akla ilk gelen her zaman çeviri olmuştur (Bengi, 1990, s. 107).

Türk dilbilimci Berke Vardar, çevirinin insanoğlunun varoluşundan bu yana karşılaşılan bir eylem olduğuna değinmekte ve bu eyleme de birden fazla tanım getirmektedir. Vardar çeviriyi doğal bir dilde var olan iletilerin diğer bir dile hem anlamsal hem de işlevsel eşdeğerlik sağlanacak şekilde bazı kişilerce aktarılması, mesajların yazılı veya sözlü olarak yabancı bir dilden bir başka dile aktarılmasıyla meydana gelen yazar-okuyucu ya da konuşan-dinleyen arasındaki bilgi alışverişi ve kaynak dildeki ifadeleri hedef dilde anlamsal, biçimsel ve işlevsel olarak karşılık gelecek ifadelerle eş zamanlı ya da art zamanlı olarak çevirme işi olarak tanımlamaktadır (Vardar, 1978, s. 65-66).

Sözlü ve yazılı çeviri, tüm insanlık tarihinde farklı toplumlar ve kişiler arasında iletişimi sağlamada önemli bir yere sahip olmuştur. Ayrıca dinî ya da bilimsel amaçlar doğrultusunda önemli eserlere ulaşmayı da mümkün kılmıştır. Ancak çeviri çalışmaları 1950'li yıllardan sonra tam anlamıyla akademik bir disiplin olarak ortaya çıkmaya başlamış ve çeviriyi bağımsız bir bilim dalı olarak ilk kez tanımlayan da 1972 yılında Amerikalı çeviribilimci James S. Holmes olmuştur (Munday, 2001, s. 5).

Çeviribilim, uğraş alanı çeviri olgusu ve çeviri kuramları olan yeni bir akademik disiplindir. Doğası gereği çok dillidir ve farklı dilleri, dilbilimi, iletişim bilimini, felsefeyi ve daha birçok kültürel alanı ve bilimi içerisinde barındıran disiplinlerarası bir alandır (Munday, 2001, s. 1). Dolayısıyla ne yalnızca karşılaştırmalı edebî çalışmaların bir alt dalıdır, ne de özel bir dilbilim alanıdır. Çeviribilim, çok sayıda geniş kapsamlı alt dallara sahip oldukça karmaşık olan kendi başına bir bilim dalıdır (Basnett, 2002, s. 12).

Bu çalışma kapsamında çeviribilim alanına bir katkı sunmak için 20. yüzyıl İngiliz edebiyatının önde gelen isimleri arasında yer alan George Orwell'in edebî başyapıtı olan *Hayvan Çiftliği* adlı romanındaki ve iki farklı Türkçe çevirisindeki dil ve edebî üslubun karşılaştırılması amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda kaynak metin yazarı Orwell'in romanında nasıl bir dil kullandığı, çeviri eserlerin yazarın üslubunu ve kimliğini ne ölçüde yansıttığı ve çevirilerin yazarın edebî kişiliğine sadık kalıp kalmadıkları Chesterman (2007) ile Pym'in (2010) çeviri kuramları ışığında incelenmiştir. Bu bağlamda yapılan çevirilerin Chesterman'ın "Çeşitli Benzerlik" ve "Aynı Noktada Birleşen Benzerlik" ile Pym'in "Doğal Eşdeğerlik" ve "Yönlü Eşdeğerlik" kuramlarından hangisine örnek teşkil edebileceği de analiz edilmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın araştırma modelini nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi oluşturmaktadır. Çalışmada kaynak metin olarak Longman Pearson yayınevi tarafından *Animal Farm* orijinal ismiyle 2003 yılında yayımlanan özgün eserin 8. baskısından yararlanılmıştır. Çalışmada kullanılan erek metinler ise çevirisi Leyla Moralı tarafından yapılan ve ilk olarak 1974 yılında İnkılâp Kitabevi tarafından yayımlanan kitabın 1998 yılındaki 3. baskısı ile Celâl Üster'in çevirmenliğini üstlendiği ve ilk olarak 2001 yılında Can Yayınları tarafından basılan kitabın 2014 yılındaki 42. baskısıdır.

Abdi ve Munandar (2019, s. 38) araştırmalarında *Hayvan Çiftliği* romanındaki deyimlerin kullanımını incelemeyi amaçlamışlardır. Bu doğrultuda romanda toplamda 156 tane deyim saptanmış ve orijinal metinde bulunan bu deyimler de Adam Makkai (1972) tarafından yapılan deyim sınıflandırmasına göre de sınıflandırılmıştır. 5 kategoriye ayrılan bu sınıflandırma ölçütüne göre %39'luk oranla (61 tane) deyimlerin büyük bir çoğunluğu öbek fiillerden oluşmaktadır. Bu araştırmadan hareketle ilk önce çalışmanın örnekleme olarak deyimlerin ele alınması düşünülmeye rağmen sonrasında kaynak ve erek metinlerin dil ve üslubunun karşılaştırılması konusunda böyle bir sınırlandırılmaya gidilmemesine karar verilmiştir. Böylelikle kaynak metindeki deyimler, mecazi ifadeler, teşbihler, ad aktarmaları, sıfatlar, vb. bütün metin birimleri çalışmanın örnekleme olarak kabul edilmiştir.

Çalışmanın giriş bölümünden sonra sırasıyla *Hayvan Çiftliği* romanı ve yazarı George Orwell hakkında bilgiler verilmiştir. Ardından çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturan Chesterman (2007) ve Pym'in (2010) çeviri kuramları açıklanmıştır. Son olarak da yapılan çevirilerin hangi çeviri kuramına örnek teşkil edebileceğinin saptanması ve kaynak ile erek metinlerdeki dil ve edebî üslubun karşılaştırılması amacıyla bir çeviri analizi yapılmış ve elde edilen veriler değerlendirilerek sunulmuştur.

1. HAYVAN ÇİFTLİĞİ ROMANI VE GEORGE ORWELL

Hayvan Çiftliği romanı İkinci Dünya Savaşı esnasında yazılmıştır. Ağır bir eleştiri kitabı olduğu için ilk başlarda İngiltere ve Amerika’da yayıncılar tarafından basılmak istenmemiştir (Mills, 2011). Çünkü bazıları fabl türünde bir çocuk kitabının satamayacağını düşünmüş, bazıları da Rus hükûmetine karşı gelmekten çekinmişlerdir. Romanın ilk basımı savaş sonunda 1945’te İngiltere’de, ikinci basımı 1946’da Amerika’da gerçekleşmiştir (Brunsdale, 2000; Quinn, 2009). Roman 1954 yılında İngiltere’nin ilk uzun metrajlı animasyon filmi olarak vizyona girmiştir (Saunders, 2000).

Ülkemizde kitabın ilk çevirisi Halide Edip Adivar tarafından 1952 yılında yapılmış ve Cumhuriyet gazetesinde bölümler hâlinde yayımlanmıştır. 1954 yılında ise Millî Eğitim Bakanlığı tarafından Amerikan edebiyatına ait olduğu yanlışlığı ile ilk basımı gerçekleştirilmiştir. Erhanlı (2003) bunu o dönemde görülen Amerikan hayranlığının bir sonucu olarak görmüştür.

1984 adlı romanında “fütürist”, *Hayvan Çiftliği* romanında ise “imgesel” bir tavır takınan Orwell’i herhangi bir edebî akım içerisinde düşünmek zordur. İlk bakışta bir fabl olarak düşünülen *Hayvan Çiftliği*’nde natüralizm etkileri görülmektedir ki her toplumda ortaya çıkabilecek diktatör bir yönetimin hayvanlar üzerinden anlatısı bunu kanıtlamaktadır (Yılmaz, 2014).

Roman ilk basıldığında bir çocuk kitabı gibi algılsa da etkin okuyucular kitabın derin anlamlar içerdiğinin farkına varmışlardır. Orwell bu kitabını edebî başyapıtı olarak değerlendirmiş ve siyaset ile sanatı kaynaştırmak için bu kitabı yazdığını belirtmiştir (Rodden, 2003). Çıkış tarihi itibarıyla postmodern sayılabilecek eser, hayvanlar üzerinden Stalin dönemini ve ardından Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti Birliği’nin kuruluşunu “kara mizah” ile anlatmaktadır (Fedai, 2016).

Hayvan Çiftliği romanı bilim kurgudan uzak bir distopya örneğidir (Çelik, 2015). Roman üçüncü tekil şahıs ağzından basit ve açık bir dille yazılmıştır. Yazar kimi zaman dil oyunlarına yer verdiği kitapta özgür düşüncelerin ve eylemlerin ortaya çıkmasında dilin ne kadar etkili olduğunu vurgulamaktadır. Kitap yazılma amacına ulaşmış, büyük kitlelerce takip edilmiş ve günümüzde yazarın diğer önemli kitabı 1984 gibi önemini korumuştur (Uysal, 2012).

Orijinal metnin giriş kısmında “Dil ve Üslup” başlığı altında Orwell’in ve *Hayvan Çiftliği* romanının dili ve üslubu hakkında bilgiler verilmektedir. Buna göre Orwell açık, dolaysız ve güçlü bir dili beğenirdi. Totaliter devletlerin, dili insanları manipüle etmek ve onların beyinlerini yıkamak için kullandıklarını çok iyi bilirdi. Her zaman dilin, düşünceleri yozlaştırabileceğini söylerdi. Bundan dolayı da romanının mümkün olabildiğince yalın olmasını istiyordu ve *Hayvan Çiftliği* romanında da kendi kurallarına bağlı kaldı: “asla kısa bir kelimenin kullanılabileceği yerde uzun bir kelime kullanmayın” ve “eğer bir kelimeyi çıkarmak mümkünse mutlaka çıkarın”. Böylece abartılı ya da süslü sözlerden ve eskimiş ve klişeleşmiş imgelerden kaçındı (Orwell, 2003, s. 9).

Orwell (2003, s. 10) aynı zamanda “hiciv” ya da “ironi” denen bir mizah türünü fazlasıyla kullanmaktadır. Hiciv, bir yazarın söylemek istediği şeyin tam tersini kasten söylediğinde ortaya çıkmaktadır. Bu romanda da okuyucular hayvanların bilmediği bir şeyi bildiğinde ve Orwell’in kendisi de bilmiyormuş gibi yaptığında hiciv meydana gelmektedir. Ayrıca Orwell’in dilinin dikkate alınması gereken bir başka yönü daha vardır. Bu da Orwell’in 1984 romanında hükûmetlerin bariz yalanları gerçekmiş gibi söyleme biçimlerini tanımlamak için uydurduğu

“kaçamak konuşmalardır”. *Hayvan Çiftliği* romanında da kaçamak konuşmaların birçok örneği bulunmaktadır. Bütün bu özellikler de *Hayvan Çiftliği* romanını yalnızca 1940’ların değil tüm zamanların kitabı hâline getirmektedir.

2. CHESTERMAN’IN KURAMI

İngiliz bilim insanı Andrew Chesterman (2007, s. 65), *Benzerlik Nerede? (Where is Similarity?)* adlı çalışmasında çeviride “Çeşitli Benzerlik” (Divergent Similarity) ve “Aynı Noktada Birleşen Benzerlik” (Convergent Similarity) şeklinde adlandırdığı iki farklı benzerlik kavramından bahsetmektedir. Çeviribilim alanında kaynak ve erek metin arasındaki benzerlik kavramının “eşdeğerlik” adıyla defalarca tartışıldığını ve farklı fikirlerin ileri sürüldüğünü belirtmektedir. Chesterman’a göre eşdeğerlikle kıyaslandığında metinler arası benzerlik kavramının algılanması daha kolaydır.

Chesterman, Çeşitli Benzerliği A sözcüğüne karşılık olarak B sözcüğünü değil de A’ veya A’’ sözcüklerini kullanmak olarak tanımlamaktadır. Bir başka ifadeyle Çeşitli Benzerlik, bir sözcüğe karşılık olarak sözcüğün bir benzerini yani bir değişimini ya da farklı bir biçimini tercih etmek demektir. Dolayısıyla Chesterman Çeşitli Benzerlik yaklaşımının benimsendiği bir çeviri metinle kaynak metin arasında kesinlikle bir benzerliğin olacağını savunmaktadır. Ayrıca ona göre Çeviribilim, özel bir tür Çeşitli Benzerlik üretme çalışmasıdır. Çünkü bir çeviri metin üretildikten sonra bile genellikle kaynak metin varlığını sürdürmektedir fakat burada gerçekleşen asıl olay, kaynak metnin yanına başka bir metnin ortaya çıkartılmasıdır (Chesterman, 2007, s. 66).

Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kavramı ise A sözcüğüne karşılık olarak B sözcüğünün kullanılması olarak açıklanmaktadır. Bu yaklaşıma göre bir kelimenin başka bir dildeki karşılığı farklı bir şey olsa dahi yoruma dayalı bir şekilde aralarında muhakkak bir benzerlik bulunmaktadır. Bunun yanı sıra Chesterman karşılaştırmalı analizin bir tür Aynı Noktada Birleşen Benzerlik incelemesi olduğunu dile getirmektedir. Ona göre karşılaştırmalı analiz, iki farklı dilin benzerliklerini ve farklılıklarını inceleyen bir çalışmadır ve çalışmanın sonucunda da hiç umulmadık sonuçlarla karşılaşılabilir (2007, s. 66).

Chesterman (2007, s. 67), bir araştırmacının kaynak metinle erek metinleri karşılaştırmalı bir şekilde analiz ederken iki farklı şeyi değerlendirdiğini ifade etmektedir. Bunlardan birincisi çevirmenin oluşturduğu Çeşitli Benzerlik, ikincisi ise araştırmacının öznel ve var olan Aynı Noktada Birleşen Benzerlik değerlendirmesidir. Chesterman’a göre çevirideki benzerliğin incelenmesi de bağlam, bakış açısı ve amaç gibi birtakım unsurlara dayanmaktadır.

3. PYM’İN KURAMI

Çeviribilimci Anthony Pym (2010), *Çeviri Kuramlarını Keşfetme (Exploring Translation Theories)* adlı çalışmasında çeviride eşdeğerlik bağlamında “Doğal Eşdeğerlik” (Natural Equivalence) ve “Yönlü Eşdeğerlik” (Directional Equivalence) olarak adlandırdığı iki farklı eşdeğerlik kavramı geliştirmiştir. Pym’e (2010, s. 6) göre Doğal Eşdeğerlik, bir dilde söylenen bir sözün bir başka dilde tam anlamıyla birebir karşılığı olmasa dahi en azından birebir değerinin kesinlikle olduğu gerçeğine dayanmaktadır. Dolayısıyla özgün metin ile erek metin arasındaki ilişki,

biçimsel ya da işlevsel seviyelere bakılmaksızın eşit değer seviyesindedir. Doğal Eşdeğerlik, dillerin aynı oldukları görüşünü değil, yalnızca aynı değerleri barındırdıkları görüşünü kabul etmektedir. Ayrıca Pym, Doğal Eşdeğerlik yaklaşımını kaynak metnin erek metne dönüştürülmesinin ardından erek metnin kaynak metne geri çevrilebilirliğini (back translation) mümkün kılan bir yöntem olarak tanımlamaktadır.

Pym (2010, s. 7-8) Doğal Eşdeğerlik bağlamında bir çevirmenin çeviri yaparken erek dil ve kültürde anlam ifade edebilecek bazı uyarlamaları yapabileceğini belirtmektedir. Buna örnek olarak Batı kültüründe ölümün geleneksel renginin siyah fakat Doğu kültüründe beyaz olduğundan çeviri yapılırken siyahın beyaza uyarlanabileceği verilmektedir. Buradan hareketle Pym'in eşdeğerlik anlayışı, her iki dilin ya da yapılan çevirilerin tamamen aynı olması değil bir çevirinin kaynak metinle aynı değeri taşıyabilmesidir.

Pym, bir çeviride Doğal Eşdeğerliğin sağlanamayacağı durumlar için Yönlü Eşdeğerlik adında alternatif bir yaklaşım ortaya koymaktadır. Bu yaklaşımda kaynak dilden erek dile yapılan bir çevirinin tekrardan kaynak dile geri döndürülebilme şartı yoktur. Böylece diller arasındaki çeviri sürecinin çift taraflı yerine tek taraflı da olabileceği savunulmaktadır. Ayrıca bu eşdeğerlik türü çeviri sürecinde çevirmene daha özgür bir seçim fırsatı sunmaktadır (2010, s. 25).

Yönlü Eşdeğerlik, Doğal Eşdeğerlikten daha kapsamlı olan ve çevirmenin tercih edebileceği daha fazla kelime çeşidinin olduğu ve bu kelimelerin de kaynak metinle sınırlı olmadığı bir eşdeğerlik türü olarak açıklanmaktadır. Böylelikle imkânsız çeviri sorununu da ortadan kaldırmaktadır (Pym, 2010, s. 38).

4. HAYVAN ÇİFTLİĞİ ROMANI VE TÜRKÇE ÇEVİRİLERİNDEKİ DİL VE ÜSLUBUN ÇEVİRİ KURAMLARI IŞIĞINDA KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Karşılaştırmalı ve betimleyici metin analizinin yapıldığı bu bölümde söz konusu romandaki ve farklı çevirmenler tarafından çevrilmiş ve farklı yayınevleri tarafından basılmış iki farklı çevirisindeki dil ve üslubun incelenmesi amacıyla kaynak metinden seçilmiş metin birimleri Chesterman (2007) ve Pym'in (2010) çeviri kuramları çerçevesinde analiz edilmektedir. Yapılan çevirilerin hangi çeviri kuramına örnek teşkil edebileceği de açıklanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda da kaynak ve erek metinlerden 21 tane metin birimi seçilmiş ve toplamda 27 tane ifade incelenmiştir. İnceleme esnasında analiz edilen ifadelerin Türkçe karşılıkları için Türk Dil Kurumu Sözlüğü ve Tureng Çevrimiçi İngilizce-Türkçe Sözlükten yararlanılmıştır.

Kaynak (KM)	Metin	With the ring of light from <i>his lantern dancing from side to side</i> , he lurched across the yard, ... (Orwell, 2003, s. 13).
Erek (EM) 1	Metin	Elindeki <i>feneri sallayarak</i> avludan sendeleye sendeleye geçti, ... (Moralı, 1998, s. 5).
Erek (EM) 2	Metin	Avluda tökezlene tekerlene yürürken, elindeki fenerin ışığı da <i>bir o yana bir bu yana yalpa vuruyordu</i> (Üster, 2014, s. 17).

Tablo 1: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 1

Kaynak metnin bu cümlesinde (Tablo 1'deki verilen cümlede) yer alan *his lantern dancing from side to side* ifadesinde eğretilemeli/ mecazi ifadelerin bir türü olan kişileştirme söz sanatından faydalanılmıştır. Lakoff ve Johnson'a (1980, s. 34-35) göre kişileştirme, insan dışındaki varlıklarla ilgili farklı deneyimlerin insana özgü özellikler, davranışlar ve eylemler üzerinden aktarılması ve anlaşılması yani fiziksel nesnelere bir insan olarak nitelendirilmesidir. Bu ifadedeki *lantern* kelimesi "fener, sokak lambası", *dance* fiili ise "dans etmek" anlamlarına gelmektedir. Bu ifadenin semantik anlamı "bir o yana bir bu yana dans eden fener" şeklindedir. Dolayısıyla bu mecazi anlatımda fener, bir o tarafa bir bu tarafa dans eden bir insana benzetilmektedir. Bu ifadede bir dil oyununun varlığından söz edilebilmektedir.

Kişileştirme sanatının kullanıldığı bu mecaz anlatımın çevirisinde her iki erek metin çevirmeni de "dans etmek" fiilinin bu bağlamda Türkçenin normlarına uymadığı gerekçesiyle sırasıyla "feneri sallayarak" ve "fenerin ışığı da bir o yana bir bu yana yalpa vuruyordu" şeklinde "sallamak" ve "yalpa vurmak" fiillerini kullanmışlardır. Böylelikle Orwell'in kaynak metinde kullanmayı tercih ettiği kişileştirme sanatını erek metinlerine aktarmamışlardır. Bu bağlamda yapılan çevirilerin kaynak metne geri çevrilebilirliğinin mümkün olmadığı göz önüne alındığında yapılan çevirilerin Pym'in Yönlü Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil edebileceği savunulabilmektedir. Ayrıca eşdeğer olarak seçilen fiillerin kaynak metindeki "dans etmek" fiilinin semantik anlamının sınırları içerisinde kalmadığından, Chesterman'ın ifade ettiği şekliyle de "dans etmek" fiiline karşılık olarak fiilin bir benzerinin ya da farklı bir biçiminin tercih edilmediğinden Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek teşkil edebileceği tartışılabilir.

KM	Benjamin was <i>the oldest</i> animal on the farm, and the worst tempered. He seldom talked, and when he did, it was usually <i>to make some cynical remark</i> —for instance, he would say that <i>God</i> had given him a tail to keep the flies off, but that he would sooner have had no tail and no flies (Orwell, 2003, s. 14).
EM 1	Benjamin çiftliğin <i>yaşlı</i> , en asık suratlı hayvanıydı. Çok az konuşur, konuştuğu vakit de genellikle <i>aksi ya da alaylı bir laf söylerdi</i> , mesela " <i>Allah</i> bana sinekleri kovmak için bir kuyruk verdi, ama sinek olmasa da kuyruksuz olsam daha iyi olurdu" derdi (Moralı, 1998, s. 6-7).
EM 2	Benjamin, çiftliğin <i>en yaşlı</i> , en huysuz hayvanıydı. <i>Ağzından bal damladığı söylenemezdi</i> , ama az söyler, öz söylerdi: " <i>Tanrı</i> bana sinekleri kovayım diye bir kuyruk vermiş; ama keşke sinekler de olmasaydı, kuyruğum da." (Üster, 2014, s. 20).

Tablo 2: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 2

Kaynak metnin bu bölümü kaynak ve erek metinlerin dil ve üslubunun değerlendirilmesi açısından oldukça zengin bir içerik sunmaktadır. İlk olarak *to make some cynical remark* fiil öbeği semantik açıdan incelendiğinde *to make a remark* fiilinin "düşüncesini açıklamak, yorum yapmak", *cynical* sıfatının ise "alaycı, alayvari, küçümseyen" manalarına geldiği görülmektedir. Bu ifadenin semantik anlamı ise "bazı alaycı açıklamalar yapmak için" biçiminde olabilmektedir. Birinci erek

metin çevirmeni Moralı bu ifadeyi “aksi ya da alaylı bir laf söylerdi” şeklinde çevirerek büyük ölçüde kaynak metne sadık kalmış ve ifadenin birebir karşılığı olmasa da bir benzerini kullanmayı tercih etmiştir. Bu bağlamda ifadenin kaynak metne geri çevrilebilirliği de bir nebze olası görünmektedir. Böylelikle Moralı, Chesterman’ın Çeşitli Benzerlik ve Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramlarına örnek teşkil eden bir çeviri kayda geçirmiştir.

Moralı’nın aksine ikinci erek metin çevirmeni Üster ise “ağzından bal damladığı söylenemezdi” şeklinde bir deyim kullanarak deyimsel olmayan bir ifadeyi deyimselleştirerek serbest bir çeviri örneği sergilemiştir. Orwell’in romanında kullandığı basit ve sade bir ifadeyi Üster anlatıma akıcılık ve çekicilik katmak amacıyla bir deyimle aktarmıştır. Dolayısıyla da yapılan çevirinin geri çevrilebilirliğini kısıtlayan ve tek taraflı bir çeviri anlayışını benimseyen bu tarz çeviri yaklaşımı da Pym’in Yönlü Eşdeğerlik kuramıyla ilişkilendirilebilir.

İkinci olarak kaynak metindeki *God* kelimesi ele alındığında kelimenin “Allah, Tanrı” anlamlarına geldiği görülmektedir. Moralı bu kelimeyi “Allah” şeklinde çevirerek erek dil ve kültürün normlarıyla uyuşan bir ifade kullanmıştır. Üster ise “Tanrı” diyerek kaynak dil merkezli bir yaklaşım sergilemiş ve kaynak kültüre ve bu kaynak kültüre sahip olan toplumun dinine özgü bir kelime kullanmıştır.

Üçüncü ve son olarak da kaynak metinde yer alan *the oldest* en üstünlük sıfatındaki üstünlük Moralı’nın çevirisinde aktarılmamıştır. Anlamda bir nebze de olsa bir daralma yaşanması muhtemeldir.

KM	At the last moment Mollie, the <i>foolish</i> , pretty white mare who drew Mr. Jones’s trap, came <i>mincing daintily</i> in, chewing at a lump of sugar (Orwell, 2003, s. 14).
EM 1	Son dakikada, Bay Jones’un iki tekerlekli binek arabasını çekmekle görevli beyaz kısrak Mollie <i>kırıtarak</i> içeriye girdi. Ağzında bir şeker çiğnemekteydi (Moralı, 1998, s. 7).
EM 2	Son anda, Bay Jones’un iki tekerlekli arabasını çeken <i>saçı uzun aklı kısa</i> , beyaz kısrak Mollie çıkageldi; ağzında kesmeşekeri, <i>süzüm süzüm süzülerek</i> içeri girdi (Üster, 2014, s. 21).

Tablo 3: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 3

Kaynak metnin bu cümlesinde çeviri kuramları ışığında metinlerin dil ve üslubunun karşılaştırılması açısından iki kayda değer ifade yer almaktadır. İlk olarak *mincing daintily* eylem öbeği semantik açıdan incelendiğinde *mince* fiilinin gerçek anlamının “ufaltmak, doğramak” ve mecazi anlamının “kırıtmak, edalı bir şekilde söylemek”; *daintily* zarfının anlamının ise “zarifçe, zarafetle” olduğu ortaya çıkmaktadır. Moralı bu ifadenin çevirisinde kaynak metne tam anlamıyla sadık kalarak birebir çeviri yapmış ve ifadeyi olduğu gibi “kırıtarak” şeklinde argo bir ifadeyle aktarmıştır fakat *daintily* zarf tümlecini çevirmeyi gözden kaçırmıştır. Burada Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramının varlığından söz edilebilmektedir. Moralı’nın çevirisinden farklı olarak Üster ise “süzüm süzüm süzülerek” ifadesiyle kaynak metne hem semantik hem de dilbilgisel açıdan bağlı kalarak kaynak metindeki ifadeye benzer bir ifade kullanmıştır. Aynı zamanda zarf tümlecini

çevirmeyi de ihmal etmemiştir. Böylece anlatıma kibarlık ve naiflik katmıştır. Bu tarz bir çeviri yaklaşımının da Pym'in Yönlü Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil ettiği söylenebilir.

İkinci olarak kaynak metindeki *foolish* sıfatı Türkçede “aptal, ahmak, salak” anlamlarına gelmektedir. Moralı bu sıfatı erek metne aktarmamayı tercih etmiştir. Üster ise dişi at olan Mollie'yi betimlemek için özgün metinde kullanılan bu sıfatı çevirirken “aptal, salak” gibi argo kelimeler kullanmak yerine kadınları küçümsemek için erkeklerce kullanılan “saçı uzun, akli kısa” deyimini kullanmış ve böylece anlatıma bir zenginlik katmıştır. Kaynak metne geri çevrilebilirliğinin pek mümkün olmadığı bu deyim kullanılışı açısından Pym'in Yönlü Eşdeğerliğine, aralarında muhakkak bir benzerlik bulunan farklı bir ifadenin kullanılışı bakımından da Chesterman'ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek teşkil ettiği tartışılabilir.

KM	"Is it not <i>crystal clear</i> , then, comrades, that all the evils of this life of ours spring from the tyranny of human beings?" (Orwell, 2003, s. 17).
EM 1	"Arkadaşlar, hayatımızda çektiğimiz bütün eziyetlerin insanların zulmünden ileri geldiği <i>açıkça meydanda</i> değil midir?" (Moralı, 1998, s. 10).
EM 2	"Öyleyse, yoldaşlar, bu hayatta başımıza gelen tüm kötülüklerin insanların zorbalığından kaynaklandığı <i>gün gibi açık</i> değil mi?" (Üster, 2014, s. 25).

Tablo 4: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 4

Kaynak metin yazarı Orwell'in bu cümlede kullandığı *crystal clear* deyiminin Türkçedeki semantik karşılığı “açıkça belli, apaçık, billur gibi” şeklindedir. Moralı bu deyim için “açıkça meydanda” şeklinde deyim olmayan bir ifade seçmiştir. Üster de “gün gibi açık” deyimini tercih ederek deyimsel olan bir ifadeyi yine bir deyimle aktarmıştır. Kaynak metnin semantiğine fazlasıyla sadık kalınarak yapılan bu çevirilerin her ikisinin de Chesterman'ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik ve Pym'in de Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil ettiği savunulabilir.

KM	After only a moment or two they gave up trying to defend themselves and <i>took to their heels</i> (Orwell, 2003, s. 26).
EM 1	Bir iki dakika sonra kendilerini korumaya çalışmaktan vazgeçtiler, <i>tabanları kaldırıp kaçtılar</i> , ... (Moralı, 1998, s. 19).
EM 2	Baktılar olacak gibi değil, korunmaya çabalamayı bırakıp <i>tabanları yağladılar</i> (Üster, 2014, s. 33).

Tablo 5: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 5

Kaynak metinde karşılaşılan bir diğer deyim bu cümledeki *took to their heels* ifadesidir. *Take to one's heels* deyimini Türkçede “tabanları yağlamak, koşarak kaçmak” anlamlarındadır. Moralı, Orwell'in anlatımına akıcılık katmak için kullandığı bu söz konusu deyimini erek metnine “tabanları kaldırıp kaçmak” şeklinde deyimsel olmayan bir ifadeyle aktarmıştır. Kaynak metnin anlamına fazlasıyla sadık kalınarak yapılan bu çeviri, deyim bir benzerinin kullanılmasıyla gerçekleştirildiğinden Chesterman'ın Çeşitli Benzerlik kuramına, yapılan çevirinin geri

çevrilebilirliğinin mümkün olması açısından da Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil etmektedir.

EM 1 çevirmeni Moralı'nın aksine Üster ise bu deyimini "tabanları yağlamak" biçiminde birebir çevirmiş ve kaynak metne tam anlamıyla sadık kalmıştır. Bu sayede yapılan çevirinin kaynak metne tekrar geri çevrilmesi de mümkündür. Bu tarz bir çeviri yaklaşımı da Chesterman'ın Çeşitli Benzerlik ve Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramlarına örnek teşkil etmektedir.

KM	All through that summer the work of the farm <i>went like clockwork</i> (Orwell, 2003, s. 33).
EM 1	Bütün yaz mevsimince çiftlik çalışmaları <i>saat gibi işledi</i> (Moralı, 1998, s. 26).
EM 2	O yaz çiftlikte <i>işler yolundaydı</i> (Üster, 2014, s. 46).

Tablo 6: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 6

Deyimlerin kullanımı açısından zengin bir içerik sunan kaynak metinde rastlanan bir diğer deyim ise bu cümledeki *go like clockwork* ifadesidir. Bu deyimın Türkçedeki semantik karşılığı "saat gibi işlemek, tıkrında olmak, yolunda gitmek" şeklindedir. EM 1 çevirmeni Moralı bu deyimini Örnek 5'te Üster'in yaptığı gibi yine bir deyimle kaynak metne tamamen bağlı kalarak birebir çevirmiş ve deyimın geri çevrilebilirliğinden de ödün vermemiştir. Dolayısıyla çevirmen Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil eden bir çeviri meydana getirmiştir.

Moralı'dan farklı olarak Üster ise bu deyimın çevirisi için "işler yolunda" şeklinde bir başka deyim kullanmıştır. Kullanılan bu deyimın sözcük anlamlarının farklı olmasına rağmen anlam açısından kaynak metindeki deyimle "aynı noktada" birleşmiştir. Böylece bu çeviri tarzı da Chesterman'ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek olarak gösterilebilir.

KM	With the <i>worthless</i> parasitical human beings gone, there was more for everyone to eat (Orwell, 2003, s. 34).
EM 1	<i>Değersiz</i> parazit insanlar gittikten sonra gıda maddeleri çok bollaşmıştı (Moralı, 1998, s. 26).
EM 2	<i>Ciğeri beş para etmez</i> , asalak insanlar yok olup gittikleri için, herkese daha çok yiyecek düşüyordu (Üster, 2014, s. 46).

Tablo 7: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 7

Kaynak metnin bu cümlesindeki *worthless* sıfatı ele alındığında kelimenin Türkçede "değersiz, işe yaramaz, önemsiz" gibi anlamlara geldiği görülmektedir. Moralı bu sıfatın çevirisini Örnek 6'da olduğu gibi kaynak metne tam manasıyla sadakat göstererek birebir çevirmiş ve Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek bir çeviri ortaya koymuştur. Üster ise bu sıfatı "ciğeri beş para etmez" şeklinde argo bir deyimle aktararak deyim olmayan bir kelimeyi deyimleştirerek aktarmıştır. Bu tarz bir çeviri anlayışıyla çevirmenin Orwell'in özgün metinde kullandığı o açık ve naif dili hiçe saydığı söylenebilir. Bu çeviri de Chesterman'ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek teşkil etmektedir.

KM	The animals had never heard of anything of this kind before (for the farm was an <i>old-fashioned</i> one and had only the most primitive machinery), and... (Orwell, 2003, s. 51).
EM 1	Hayvanlar hiç böyle şey işitmemişlerdi. Çiftlik <i>eski</i> sistemde olduğundan orada yalnız ilkel aletler vardı (Moralı, 1998, s. 44).
EM 2	Hayvanlar daha önce hiç böyle bir şey duymamışlardı (<i>Nuh Nebi'den kalma</i> bir çiftlik olan Beylik Çiftlik'te yalnızca en ilkel aletler bulunuyordu); ... (Üster, 2014, s. 63-64).

Tablo 8: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 8

Kaynak metinde yer alan *old-fashioned* sıfatının erek metinlere aktarılış şekli incelenecek olursa öncelikle bu sıfatın Türkçede “eski moda, modası geçmiş” anlamlarına geldiği görülmektedir. Moralı bu sıfatı hem kaynak metnin semantiğine sadık kalarak hem de sadeleştirerek yalın bir şekilde “eski” şeklinde aktarmıştır. Dolayısıyla burada Chesterman’ın Çeşitli Benzerlik ile Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramlarına örnek verilebilecek bir çeviri gerçekleştirilmiştir.

EM 2 çevirmeni Üster ise bu sığata karşılık olarak “Nuh Nebi’den kalma” deyimini kullanarak Örnek 7’de olduğu gibi deyimsel olmayan bir ifadeyi deyimleştirerek aktarmayı tercih etmiştir. Bu deyim de Türk kültüründe insanlar tarafından çok eski ya da eskiden kalma bir eşyayı tanımlamak için Nuh peygamber zamanından kalma anlamında kullanılmaktadır fakat çok sık kullanıldığı söylenememektedir. Bu çeviride Üster özgün metnin sadeliğine ve akıcılığına gölge düşürmüştür. Çeviri kuramları açısından bakıldığında da bu çevirinin Chesterman’ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek teşkil edebileceği söylenebilmektedir zira mana açısından ifadeler birbiriyle aynı noktada buluşmaktadır.

KM	There was a good quarry of limestone on the farm, and plenty of sand and cement had been found in of the outhouses, so that all the materials for building were <i>at hand</i> (Orwell, 2003, s. 61).
EM 1	Çiftlikte iyi bir taş ocağı vardı, depoların birinde çimento ve kum bulunmuştu. İnşaat malzemesi böylece <i>el altında</i> olduğu halde, ... (Moralı, 1998, s. 53-54).
EM 2	Çiftlikte büyük bir kireçtaşı ocağı vardı; küçük binalardan birinde kum ve çimento bulunmuştu; dolayısıyla her türlü inşaat malzemesi <i>ellerinin altındaydı</i> (Üster, 2014, s. 76).

Tablo 9: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 9

Bu cümlede bulunan *at hand* deyiminin Türkçedeki semantik karşılığı “yanında, el altında, hazırda” şeklindedir. Her iki erek metin çevirmeni de bu deyimle sırasıyla “el altında” ve “ellerinin altında” biçiminde bir deyimle kaynak metne tam anlamıyla sadık kalarak birebir çevirmişlerdir. Böylece bu örnekte kaynak metnin dil ve üslubunu metne tamamen bağlı kalarak yansıtmışlardır. Bu örnek de Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil etmektedir.

KM	Every human being held it as an article of faith that the farm would go bankrupt sooner or later, and, above all, that the windmill would <i>be a failure</i> (Orwell, 2003, s. 65).
EM 1	Çiftliğin er geç iflas edeceğine, yeldeğirmenin de <i>fiyasko ile sonuçlanacağına</i> inanıyorlardı (Moralı, 1998, s. 58).
EM 2	Hepsi de, çiftliğin eninde sonunda sıfırı tüketeceğine, daha da önemlisi yel değirmeni tasarısının tam bir <i>fiyaskoyla sonuçlanacağına</i> yürekten inanıyordu (Üster, 2014, s. 80).

Tablo 10: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 10

Karşılaştırmalı metin analizinin bu örneğinde Örnek 9'daki örnekle aynı durum yaşanmaktadır. Bu cümledeki *be a failure* ifadesindeki *failure* kelimesi "başarısızlık, iflas, fiyasko" anlamlarındadır. Bu ifadenin semantik karşılığı ise "başarısız olmak, başarısızlıkla sonuçlanmak" şeklinde olabilmektedir. Çevirmenlerin her ikisi de bu ifadeyi aynı şekilde "fiyasko ile sonuçlanmak" biçiminde çevirmişler ve kaynak metne büyük ölçüde sadık kalmışlardır. TDK Sözlüğüne göre *fiyasko* kelimesi de "bir girişimde başarısız sonuç" anlamında kullanılan ve kökeni İtalyanca olan bir kelimedir ve İtalyancadan Türkçeye geçen bir aktarma sözcüktür. Böyle bir çeviri yaklaşımı da Chesterman'ın Çeşitli Benzerlik ve Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramlarına örnek teşkil etmektedir.

KM	They were always cold, and usually hungry as well. Only Boxer and Clover never <i>lost heart</i> (Orwell, 2003, s. 71).
EM 1	Üşüyorlardı, genellikle karınları açtı. Yalnız Boxer ile Clover <i>isteklerini kaybetmemişlerdi</i> (Moralı, 1998, s. 63-64).
EM 2	Soğuktan donuyorlar, çoğu zaman aç açına çalışıyorlardı. Yalnızca Boxer ile Clover <i>cesaretlerini yitirmemişlerdi</i> (Üster, 2014, s. 89).

Tablo 11: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 11

Kaynak metnin bu cümlesinde bir başka deyimle karşılaşılmaktadır. *Lose heart* deyimini Türkçede "cesaretini yitirmek/kaybetmek, ümitsizliğe düşmek" anlamlarına gelmektedir. EM 1 çevirmeni Moralı "cesaret" kelimesi yerine "istek" kelimesini kullanarak kaynak metnin anlamına sadık kalarak yakın anlamlı bir kelime kullanmıştır. Chesterman'ın da Çeşitli Benzerlik kuramında ifade ettiği gibi A kelimesi yerine A' kelimesinin kullanılması gibi eş anlamlı ifadeler kayda geçirilmiştir. Dolayısıyla da Chesterman'ın Çeşitli Benzerlik kuramına örnek teşkil eden bir çeviri ortaya konmuştur.

EM 2 çevirmeni Üster ise söz konusu deyimini yine "cesaretini yitirmek" şeklindeki bir deyimle kaynak metne tamamen sadık kalarak çevirmiştir. Türk dilinin normlarıyla uyuşan bu tarz bir çeviri yaklaşımının da Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek gösterilebileceği söylenebilir.

KM	In January food <i>fell short</i> (Orwell, 2003, s. 71).
EM 1	Ocak ayında gıda maddeleri <i>tükenmeye yüz tuttu</i> (Moralı, 1998, s. 64).
EM 2	Ocak ayında yiyecekler <i>tükenmeye yüz tuttu</i> (Üster, 2014, s. 90).

Tablo 12: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 12

Bu cümlede yer alan *fall short* deyiminin Türkçedeki karşılığı “beklenenden (daha) az olmak, yeterli olmamak, az gelmek” şeklindedir. Her iki çevirmen de bu deyim için “tükenmeye yüz tutmak” deyimini kullanmışlardır. Kaynak metnin anlamına bağlı kalarak erek dil olan Türkçede doğal duran ve kaynak metne geri çevrilmesi mümkün olan bir çeviri tercih edildiğinden Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek gösterilebilecek bir çevirinin meydana getirildiği savunulabilir.

KM	... and at the word “Snowball” all the dogs let out <i>blood-curdling</i> growls and showed their side teeth (Orwell, 2003, s. 74).
EM 1	Köpekler Snowball’un adını işittikçe hırılıyor, dişlerini gösteriyorlardı (Moralı, 1998, s. 67). <u>ÇEVİRİ YOK!</u>
EM 2	Napoleon’un her “Snowball!” diye bağırışında, köpekler dişlerini göstererek <i>adamın kanını donduran</i> hırıltılar çıkarıyorlardı (Üster, 2014, s. 95).

Tablo 13: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 13

Kaynak metnin bu cümlesinde yer alan *blood-curdling* deyimisel ifadesinin Türkçedeki semantik karşılığı “kan donduran, çok korkutucu, dehşet verici” biçimindedir. EM 1 çevirmeni Moralı köpeklerin hırıltısını betimlemek için kullanılan bu sıfatı erek metne hiç aktarmamıştır. Bu ifadeyi çıkararak gereksiz laf kalabalığı yapmaktan sakındığı savunulabilir. EM 2 çevirmeni Üster ise bu sıfatı kaynak metne tamamen sadık kalarak kelimesi kelimesine çevirerek “adamın kanını donduran” şeklinde aktarmıştır. Dolayısıyla yapılan bu çevirinin Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil ettiği söylenebilir.

KM	The animals <i>were thoroughly frightened</i> (Orwell, 2003, s. 74).
EM 1	Hayvanlar <i>çok korkmuşlardı</i> , ... (Moralı, 1998, s. 67).
EM 2	Hayvanlar <i>cin çarpmışa dönmüşlerdi</i> (Üster, 2014, s. 95).

Tablo 14: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 14

Bu cümlede mevcut olan *to be thoroughly frightened* ifadesi anlamsal açıdan incelendiğinde *to be frightened* ifadesinin “ürkmek, korkmak, dizleri titremek”, *thoroughly* zarfının ise “tamamen, tümüyle, iyice” manalarını içerdiği görülmektedir. Bu cümlenin Türkçedeki birebir karşılığı “Hayvanlar iyice/oldukça korkmuştu” şeklinde olabilmektedir. Moralı bu ifadeyi kaynak metne büyük ölçüde sadık kalarak “çok korkmak” şeklinde çevirmiş ve Orwell’in vermek istediği mesajı tam manasıyla aktarabilmiştir. Böylece Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil eden bir çevirinin ortaya konduğu savunulabilir.

Üster ise bu deyimini “cin çarpmışa dönmek” şeklindeki bir deyimle aktarmayı tercih etmiştir. Deyimsel olmayan bir ifadeyi deyimleştirerek aktardığından Üster’in kaynak metindeki sadelikten biraz uzaklaştığı tartışılabilir. Bu bağlamda yapılan bu çevirinin Chesterman’ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek olarak gösterilebileceği ileri sürülebilir.

KM	The animals <i>were stupefied</i> (Orwell, 2003, s. 75).
EM 1	Hayvanlar <i>şaşkına dönmüşlerdi</i> (Moralı, 1998, s. 68).
EM 2	Hayvanlar <i>apışıp kalmışlardı</i> (Üster, 2014, s. 96).

Tablo 15: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 15

Bu cümlelerin yüklemine oluşturan *be stupefied* ifadesinin Türkçedeki karşılığı “şok olmak, şaşkına dönmek, sersemlemek” şeklindedir. Moralı bu ifadenin çevirisinde “şaşkına dönmek” deyimini kullanarak kaynak metne tam anlamıyla sadık kalmış ve kelimesi kelimesine bir çeviri gerçekleştirmiştir. Dolayısıyla Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek gösterilebilecek bir çeviri ortaya konmuştur. Üster ise “apışıp kalmak” deyimini kullanarak söz konusu ifadenin bir değişimini kullanmayı tercih etmiştir. Böyle bir çeviri tarzı da Chesterman’ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek teşkil etmektedir.

KM	Now when Squealer described the scene so graphically, it seemed to the animals that they did remember it. At any rate, they remembered that <i>at the critical moment of the battle</i> Snowball had turned to <i>flee</i> . But <i>Boxer was still a little uneasy</i> (Orwell, 2003, s. 76).
EM 1	Squealer olayı böyle açıkça anlatınca, hayvanlar bunları hatırlar gibi oldular. Hiç değilse, <i>en kritik bir anda</i> Snowball'un dönüp <i>kaçtığını</i> unutmamışlardı. Amma <i>Boxer henüz rahatlamamıştı</i> (Moralı, 1998, s. 69).
EM 2	Squealer sahneyi bu kadar canlı bir biçimde anlatınca, hayvanlar da gerçekten anımsar gibi oldular. En azından, savaşın <i>o can alıcı anında</i> Snowball'un geri dönüp <i>tabanları yağladığını</i> anımsıyorlardı. Ama <i>Boxer’da hâlâ bir tedirginlik seziliyordu</i> (Üster, 2014, s. 97).

Tablo 16: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 16

Kaynak metnin dil ve üslubunun erek metinlere nasıl yansıtıldığının incelenmesi açısından bu cümle oldukça zengin bir içerik sunmaktadır. İlk olarak *flee* fiiline bakılacak olursa Türkçede “kaçmak, terk etmek, firar etmek” anlamlarında kullanılmaktadır. EM 1 çevirmeninin bu fiili olduğu gibi “kaçmak” şeklinde çevirerek kaynak metnin o sadeliği ve anlaşılabilirliğini erek metnine aktarmayı amaçladığı söylenebilir. Bu çeviri de Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil etmektedir. Moralı’nın aksine EM 2 çevirmeni Üster ise bu fiili “tabanları yağlamak” deyimine aktararak deyimsel olmayan bir ifadeyi deyimleştirerek çevirmiştir. Çevirmenin anlatıma zenginlik ve akıcılık katmayı hedeflediği sonucuna varılabilir. Bu tarz bir çeviri anlayışı da Chesterman’ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek olarak gösterilebilir.

İkinci olarak bu cümledeki *at the critical moment of the battle* ifadesi ele alındığında *critical* sıfatının “kritik, ciddi, hassas” anlamlarına geldiği görülmektedir. Bu ifadenin Türkçedeki birebir karşılığı “savaşın kritik anında” şeklinde olabilmektedir. Bu edat tümlecinin çevirisini Moralı “en kritik bir anda” şeklinde yaparak en azından sıfatı birebir çevirmiştir. Böylece Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramına uyan bir çeviri ortaya koymuştur. Üster ise “o can alıcı anında” biçiminde “can alıcı” mecazi ifadesini kullanarak daha önceki örneklerde de sıkça karşılaşıldığı gibi anlatımı zenginleştirmeyi amaçlamıştır. Bu da Chesterman’ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek teşkil etmektedir.

Son olarak da *Boxer was still a little uneasy* cümlesine bakılacak olursa buradaki *uneasy* sıfatının “huzursuz, tedirgin” anlamlarına geldiği görülmektedir. Bu cümlelerin Türkçeye çevirisi ise “Boxer hala biraz tedirgindi” şeklinde olabilmektedir. Erek metin çevirmenleri de sırasıyla “henüz rahatlamamıştı” ve “bir tedirginlik seziliyordu” biçiminde söz konusu ifadenin farklı bir ifade ediş şeklini kullanmışlardır. Böylelikle Chesterman’ın Çeşitli Benzerlik kuramına uyan birer çevirinin gerçekleştirildiği sonucuna varılabilir.

KM	"I do not believe that Snowball was a traitor at the beginning," he <i>said</i> finally (Orwell, 2003, s. 76).
EM 1	"Snowball'un baştan beri bir hain olduğuna inanamıyorum," <i>dedi</i> (Moralı, 1998, s. 69-70).
EM 2	Sonunda <i>baklayı ağzından çıkardı</i> : "Snowball'un daha başından hain olduğuna inanmıyorum..." (Üster, 2014, s. 97).

Tablo 17: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 17

Kaynak metindeki bu cümlelerin yüklemi olan *say* fiilinin anlamı “söylemek, demek” şeklindedir. Moralı bu fiili aynen olduğu gibi “demek” fiiliyle aktarmıştır. Orwell’in sadeliğini çeviri metninde de sürdürmüştür. Bu da Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramını örneklendirecek niteliktedir. Moralı’dan farklı olarak Üster ise bu fiili “baklayı ağzından çıkarmak” deyişimiyle aktararak Örnek 16’da olduğu gibi deyim olmayan bir fiili deyimleştirerek çevirme yoluna gitmiştir. Diğer örneklerde de sıkça karşılaşıldığı gibi bu örnekte de Üster, Orwell’in “asla kısa bir kelimenin kullanılabileceği yerde uzun bir kelime kullanmayın” prensibine uymayan bir çeviri anlayışı benimsemiştir. Bu çeviri biçiminin de Chesterman’ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek gösterilebileceği savunulabilir.

KM	"I <i>do not understand</i> it. I <i>would not have believed</i> that such things could happen on our farm (Orwell, 2003, s. 79).
EM 1	" <i>Anlamıyorum</i> ," dedi "böyle şeylerin çiftliğimizde meydana gelebileceğine <i>inanmazdım</i> " (Moralı, 1998, s. 73).
EM 2	"Olup bitene <i>akıl sır erdiremiyorum</i> . <i>Kırk yıl düşünsem</i> çiftliğimizde böyle şeyler olacağı <i>aklıma gelmezdi</i> " (Üster, 2014, s. 100).

Tablo 18: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 18

Kaynak metnin bu bölümünde Örnek 17'deki durumun aynısı gözlenmektedir. Bu örnekteki ilk cümledeki yüklemdeki *understand* fiili Türkçede “anlamak, anlayış göstermek”, ikinci cümledeki yüklemine oluşturan *believe* fiili ise “inanmak, kanmak” anlamlarına gelmektedir. Bu cümlelerin birebir karşılığı “Anlamıyorum. Çiftliğimizde böyle şeylerin olabileceğine inanmazdım” şeklinde olabilmektedir. Tıpkı yukarıdaki örnekte olduğu gibi Moralı bu ifadeleri kaynak metne tam manasıyla sadakat göstererek sözcüğü sözcüğüne çevirmiştir. Orwell'in edebî anlayışını bu örnekte de sürdürmüştür. Yapılan bu çeviriler de Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek olarak sunulabilir.

Moralı'nın aksine Üster, bir önceki örnekteki benzer şekilde burada da “anlamamak” yerine “akıl sır erdirememek”, “inanmamak” yerine de “kırk yıl düşünsem aklıma gelmez” deyimlerini kullanmayı seçmiştir. Orwell'in (2003, s. 9) prensipleri arasında yer alan “asla kısa bir kelimenin kullanılabileceği yerde uzun bir kelime kullanmayın”, “eğer bir kelimeyi çıkarmak mümkünse mutlaka çıkarın” ve de “abartılı ya da süslü sözlerden kaçının” gibi ilkeleri Üster göz ardı ederek çeviri yapmayı tercih etmiştir. Dolayısıyla çevirmen Chesterman'ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramıyla uyuşan bir çeviri meydana getirmiştir.

KM	The animals huddled about Clover, <i>not speaking</i> (Orwell, 2003, s. 79).
EM 1	Hayvanlar <i>sessizce</i> Clover'ın etrafına sokulmuşlardı (Moralı, 1998, s. 73).
EM 2	Hayvanlar Clover'ın çevresine toplaşmışlardı, <i>kimsenin ağzını bıçak açmıyordu</i> (Üster, 2014, s. 100).

Tablo 19: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 19

Kaynak metnin bu cümlesinde ele alınacak olan ifade *not speaking* zarf tümlecidir. Bu cümle Türkçeye birebir çevrilecek olursa muhtemel çeviri “Hayvanlar konuşmadan Clover'ın yanına toplandılar” ya da “Hayvanlar Clover'ın yanına toplandılar ve konuşmadılar” şeklinde olabilir. Moralı bu ifade için “sessizce” kelimesini kullanmış ve yalınlıktan vazgeçmemiştir. Bu kullanımda Chesterman'ın Çeşitli Benzerlik kuramına uyan bir çeviri yapılmıştır denebilir zira kaynak metindeki ifadeyle bir hayli yakın anlamlı bir sözcük seçilmiştir.

Üster'in *not speaking* ifadesinin çevirisinde de Örnek 17 ve 18'dekine benzer bir durum gözlenmektedir. Üster yine benzer bir tarzla “konuşmadılar” yerine “kimsenin ağzını bıçak açmıyordu” deyimini kullanmış, deyim olmayan bir ifadeyi deyimle aktarmıştır. Bir kelimeyle ifade edilebilecek bir ifadeyi dört kelimeyle ve mecazi bir ifadeyle aktarmayı seçmiştir. Kaynak metnin yalınlığının hiçe sayıldığı söylenebilir. Bu çeviri şekli de Chesterman'ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına örnek olarak gösterilebilir.

KM	Lord of the swill-bucket! Oh, how <i>my soul is on Fire</i> when I gaze at thy Calm and commanding eye, (Orwell, 2003, s. 85).
----	---

EM 1	Yemliklerin koruyucusu, <i>Yüreğim ateşleniyor</i> Yüzünü gördükçe, (Moralı, 1998, s. 79). Yem kovalarının sultanı!
EM 2	Gökyüzündeki güneşi andırırsın, Dingin ve buyurgan bakışınla <i>Yüreğime coşku salarsın</i> , (Üster, 2014, s. 107).

Tablo 20: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 20

Kaynak metinde var olan bir diğer deyim bu şiirdeki *my soul is on fire* cümlesinde rastlanmaktadır. *Soul* kelimesi “ruh, öz, gönül”, *on fire* ifadesi ise “tutuşmuş, yanmakta, ateşli” anlamlarına gelmektedir. Bu cümlenin Türkçedeki deyimsel karşılığının “içim içime sığmıyor” ya da “içim kıpır kıpır ediyor” şeklinde olduğu ve olumlu bir anlam içerdiği söylenebilir. “İçim ya da yüreğim yanıyor” şeklinde olumsuz bir anlama sahip değildir. Burada “ruh” kavramı yanabilen bir cisme benzetilerek benzetme söz sanatından yararlanılmıştır. Böylelikle Orwell tarafından soyut bir kavram somut bir kavrama benzetilerek yansıtılmıştır.

EM 1 çevirmeni Moralı bu ifadeyi “yüreğim ateşleniyor” şeklinde çevirerek mümkün olabildiğince kaynak metne sadık kalmaya çalışmış ve kaynak metindeki gibi benzetme olarak aktarmıştır. EM 2 çevirmeni Üster ise “yüreğime coşku salmak” ifadesini kullanarak daha serbest bir çeviri yapma eğilimi göstermiştir. Yapılan her iki çevirideki kelimeler farklı olsa da bağlamsal anlamlarının aynı noktada birleşmesinden ötürü Chesterman’ın Aynı Niptada Birleşen Benzerlik kuramına uyan bir kullanımın varlığından söz edilebilir.

KM	The animal’s <i>blood boiled</i> with rage when they heard of these things being done to their comrades, and ... (Orwell, 2003, s. 86).
EM 1	Arkadaşlarına böylesine işkence yapıldığını işiten hayvanların hiddetten <i>kanları kaynamıştı</i> , ... (Moralı, 1998, s. 81).
EM 2	Hayvanlar, yoldaşlarına yapılanları duydukça <i>öfkeden kuduruyorlar</i> , ... (Üster, 2014, s. 109).

Tablo 21: Karşılaştırmalı Metin Analizi Örnek 21

Kaynak metnin bu cümlesinde de tıpkı Örnek 20’de yaşanan durum söz konusudur. Bu cümlenin öznesi olan *blood* kelimesi “kan, akrabalık, soy”, cümlenin yüklemi olan *boil* fiili ise “kaynamak, haşlamak” manalarına gelmektedir. Bu cümlenin Türkçedeki birebir karşılığı “Arkadaşlarına bu tür şeylerin yapıldığını duyduklarında öfkeden hayvanın kanı kaynadı” biçiminde olabilmektedir. Burada bir hayvanın kanı kaynayabilen ya da haşlanabilen bir sıvıya benzetilmektedir.

Moralı bu ifadeyi “kanları kaynamak” şeklinde bir deyimle kaynak metne tamamen sadık kalarak birebir çevirmiş ve kaynak metindeki aynı kullanımı erek metnine yansıtılmıştır. Pym’in Doğal Eşdeğerlik kuramıyla eşleşen bir çeviri gerçekleştirilmiştir. Moralı’nın aksine Üster ise bu

cümleyi “öfkeden kudurmak” deyimiyile aktarmıştır. Kaynak metnin semantiğine sadık kalınarak yapılan bu çeviri ise Chesterman’ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramına uymaktadır.

SONUÇ

Bu araştırmada 20. yüzyıl İngiliz edebiyatının önemli isimleri arasında yer alan George Orwell’in edebî başyapıtı *Hayvan Çiftliği* adlı eserindeki ve iki farklı Türkçe çevirisindeki dil ve edebî üslup çeviri kuramları çerçevesinde karşılaştırmalı bir şekilde incelenmiştir. Bu bağlamda kaynak metnin dil ve üslubunun nasıl olduğu, erek metinlere nasıl aktarıldığı, yazarın edebî kişiliğinin çeviri metinlere yansıtılıp yansıtılmadığı ve bütün bu amaçlar doğrultusunda da yapılan çevirilerin hangi çeviri kuramlarına örnek teşkil ettiği ortaya konmaya çalışılmıştır.

Çalışma kapsamında ilk olarak çeviri kavramından ve çeviribilimden bahsedilmiştir. Söz konusu romanın orijinal dili İngilizcedeki ve Türkçedeki serüveni, edebiyattaki yeri, dil ve üslubu ve George Orwell’in edebî kişiliği hakkında bilgiler verilmiştir. Ardından çalışmanın kuramsal çerçevesini oluşturan Chesterman’ın (2007) “Çeşitli Benzerlik” ve “Aynı Noktada Birleşen Benzerlik” ile Pym’in (2010) “Doğal Eşdeğerlik” ve “Yönlü Eşdeğerlik” kuramları açıklanmıştır. Son olarak da söz konusu kuramlar çerçevesinde karşılaştırmalı metin analizi yapılmıştır.

Orwell tarafından edebî başyapıtı olarak değerlendirilen ve ilk basıldığında okuyucular tarafından bir çocuk kitabı gibi algılanan *Hayvan Çiftliği* romanı üçüncü tekil şahıs ağzından basit ve açık bir dille yazılmış distopik bir romandır. Kimi zaman dil oyunlarına ve mecazi ifadelerle de yer verilmiştir fakat romanda genel anlamda açık, dolaysız ve güçlü bir dil hâkimdir. Romanın mümkün olabildiğince yalın bir dille kaleme alınmasının sebebi ise Orwell’in dilin düşünceleri yozlaştırabileceğini düşünmesidir. Ayrıca Orwell kendisine prensip edindiği “asla kısa bir kelimenin kullanılabileceği yerde uzun bir kelime kullanmamak” ve “eğer bir kelimeyi çıkarmak mümkünse mutlaka çıkarmak” gibi kuralları da bu romanında uygulamış ve böylece abartılı ya da süslü sözlerden kaçınmıştır.

Moralı ve Üster tarafından yapılan ve karşılaştırmalı metin analizi bölümünde incelenen çevirilerin Chesterman ve Pym’in hangi çeviri kuramına örnek teşkil ettiği aşağıdaki Tablo 22’de sayısal olarak verilmiştir. Bir çevirinin iki kurama birden örnek teşkil ettiği örnekler de mevcuttur.

	Chesterman’ın (2007) Kuramı		Pym’in (2010) Kuramı	
	Çeşitli Benzerlik	Aynı Noktada Birleşen Benzerlik	Doğal Eşdeğerlik	Yönlü Eşdeğerlik
EM 1 (Moralı)	7	3	18	1
EM 2 (Üster)	3	16	7	4

Tablo 22: Chesterman ve Pym’in Çeviri Kuramlarına Örnek Teşkil Eden Erek Metin Birimlerinin Sayıları

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere EM 1 çevirmeni Morali ağırlıklı olarak Pym'in Doğal Eşdeğerlik kuramına örnek teşkil eden çeviriler meydana getirmiştir. Çevirmen, kaynak metne büyük ölçüde sadık kalarak metinde söylenen bir sözün mümkün olabildiğince birebir karşılığını bulmaya çalışmıştır. Anlatıma gereksiz akıcılık ve çekicilik katma amacı gütmeyen kaynak metinde söylenmek istenen mesajı olduğu gibi aynı sadelik ve açıklıkla erek okuyucuya aktarmayı seçmiştir. Orwell'in bir fabl edasında kaleme aldığı söz konusu romanın yalınlığını ve yazarın edebî kişiliğini fazlasıyla çeviri metnine yansıtmıştır. Bu sayede de erek metnin kaynak metne geri çevrilebilirliğini de mümkün kılmıştır. Ayrıca diğer çeviri kuramlarına örnek teşkil edebilecek çeviriler de ortaya koymuştur.

EM 2 çevirmeni Üster ise çoğunlukla Chesterman'ın Aynı Noktada Birleşen Benzerlik kuramıyla uyuşan çeviriler ortaya koymuştur. Kaynak metindeki ifadeleri kelimesi kelimesine olduğu gibi değil de anlamsal olarak birbiriyle örtüşen farklı kelimelerle aktarma yoluna gitmiştir. Bunu yaparken de genellikle kaynak metinde deyim olmayan ifadeleri deyimleştirerek aktarmayı tercih etmiştir. Böylelikle anlatıma akıcılık ve zenginlik katmayı hedeflediği savunulabilir fakat Orwell'in tercih ettiği yalınlığı ve sadeliği, az sözle anlatılabilecek bir şeyi çok kelimeyle anlatmama kuralını hiçe sayarak erek metnine yansıtmamıştır. Dolayısıyla bir çocuk kitabı tarzında yola çıkılan kaynak metnin basitliği ve kolay anlaşılabilirliği çeviri metinde pek dikkate alınmamıştır. Bunun yanı sıra diğer çeviri kuramlarına örnek olarak gösterilebilecek çeviriler de gerçekleştirilmiştir. Üster ayrıca analiz edilen dört metin biriminde kaynak metnin anlamından uzaklaşarak daha serbest bir çeviri ortaya çıkarmıştır. Bunlar da Pym'in Yönlü Eşdeğerlik kuramıyla ilişkilendirilebilecek tek taraflı çevirilerdir. Sonuç itibarıyla Üster'in kaynak metnin dil ve üslubuna sadık kaldığı pek söylenememektedir.

Bu çalışmanın çeviribilim dünyasına sağladığı en büyük katkı ise kuramsal çerçeveye oturtulmuş bilimsel bir çeviri eleştirisi örneği sunması açısından ileride yapılacak olan değişik çeviri analizi çalışmalarına ışık tutacağına düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abdi, Husnul ve Munandar, Aris (2019). *The Translation of Idioms in George Orwell's Animal Farm*. *Lexicon*, 6(1), 38-50.
- Aksoy, Nüzhet Berrin (2002). *Geçmişten Günümüze Yazın Çevirisi*. Ankara: İmge Kitabevi.
- Bassnett, Susan (2002). *Translation Studies*. Londra ve New York: Routledge.
- Bengi, Işın (1990). *Çeviribilim, Çeviri Kuramı ve Sözdeçeviriler*. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 1, 107-117.
- Brunsdale, Mitzi M. (2000). *Student Companion to George Orwell*. Westport: Greenwood Press.
- Chesterman, Andrew (2007). *Where is Similarity? Similarity and Difference in Translation* içinde. Arduini, S. & Hodgson, R. (Eds.). (ss. 63-75). Roma: Edizioni di Storia e Letteratura.
- Çelik, Ejder (2015). *Distopik Romanlarda Toplumsal Kurgu*. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 18(1), 57-79.
- Erhanlı, Ahmet (2003). *CIA ve Edebiyat Bir Operasyonun Öyküsü*. *Ürün Sosyalist Dergi*, (15). <https://urundergisi.com/makaleler.php?ID=259> adresinden 02.01.2023 tarihinde erişildi.

- Fedai, Özlem (2016). *Bir Yansıtma Aracı Olarak Metin Eloğlu'nun Şiirlerinde Hayvanlar*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 9(43), 256-267.
- Lakoff, George ve Johnson, Mark (1980). *Metaphors We Live by*. The University of Chicago Press.
- Makkai, Adam (1972). *Idiom Structure in English*. The Hague: Mouton & co.
- Mills, Catriona (2011). *George Orwell's Animal Farm*. St Kilda VIC: Insight Publications.
- Munday, Jeremy (2001). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. Londra ve New York: Routledge.
- Orwell, George (1998). *Hayvanlar Çiftliği*. 3. Baskı. Çev. Leyla Moralı. İstanbul: İnkılâp Kitabevi.
- Orwell, George (2003). *Animal Farm*. 8. Baskı. Singapore: New Longman Literature.
- Orwell, George (2014). *Hayvan Çiftliği*. 42. Baskı. Çev. Celâl Üster. İstanbul: Can Yayınları.
- Pym, Anthony (2010). *Exploring Translation Theories*. London: Routledge.
- Quinn, Edward (2009). *Critical Companion to George Orwell: A Literary Reference to His Life and Work*. New York: Facts on File Infobase Publishing.
- Rodden, John (2003). *Appreciating Animal Farm in the New Millennium*. Modern Age, 45(1), 67-76.
- Saunders, Frances Stonor (2000). *The Cultural Cold War: The CIA and the World of Arts and Letters*. New York: The New Press.
- Tureng (2023). Tureng Çevrimiçi İngilizce-Türkçe, Türkçe-İngilizce Sözlük. İstanbul: Tureng Çeviri Limitet. Erişim adresi: <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce>
- Türk Dil Kurumu (2023). Türk Dil Kurumu Çevrimiçi Sözlükleri. Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Uysal, Mehmet Başak (2012). *George Orwell'in 1984'ü: Toplumsal Değerler Ve Anti-Ütopya*. Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, (9), 133-142.
- Vardar, Berke (1978). *Dilbilim Açısından Çeviri*. Türk Dili Dergisi: Çeviri Sorunları Özel Sayısı, 322, 65-71.
- Yılmaz, Recep (2014). *Anlatı Yoluyla Dünyanın Zihinsel Yeniden Kurulumu: 'Palto', 'Dönüşüm' ve 'Hayvan Çiftliği' Romanlarının Alımlama Pratikleri Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi.

FEMİNİST EDEBİYAT KURAMI BAĞLAMINDA

GÜLTEN AKIN ŞİİRİ

GÖKAY DURMUŞ




Güncce Yayınları

Berna Akyüz Sizgen

POSTMODERNİZM KAVŞAĞINDA

Selim İleri Romancılığı

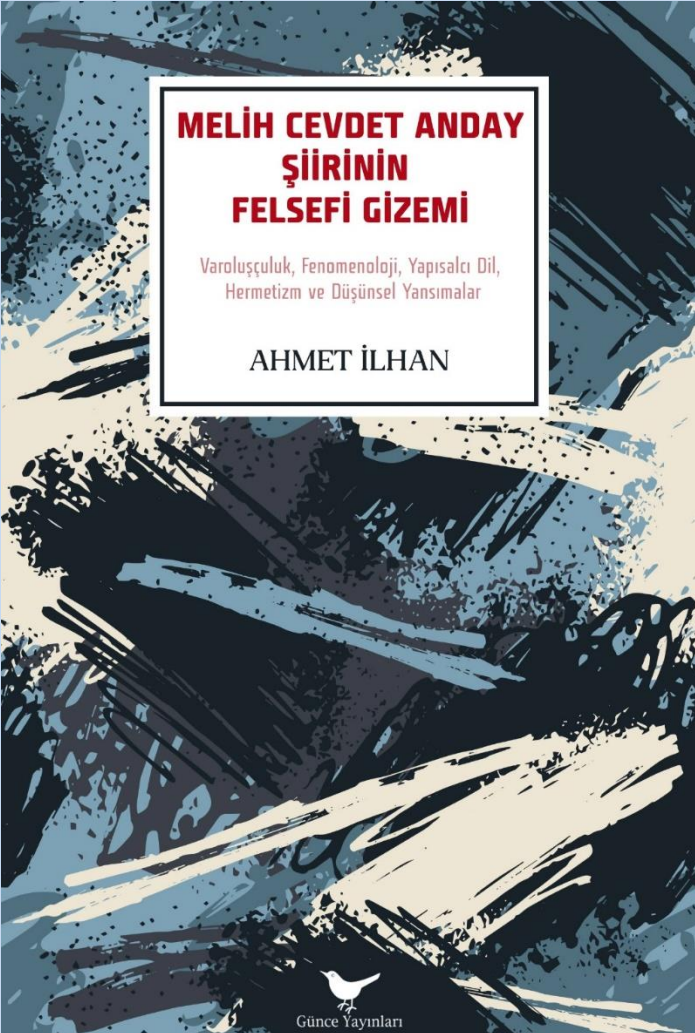



Güncce Yayınları

MELİH CEVDET ANDAY ŞİİRİNİN FELSEFİ GİZEMİ

Varoluşçuluk, Fenomenoloji, Yapısalcı Dil,
Hermetizm ve Düşünsel Yansımalar

AHMET İLHAN

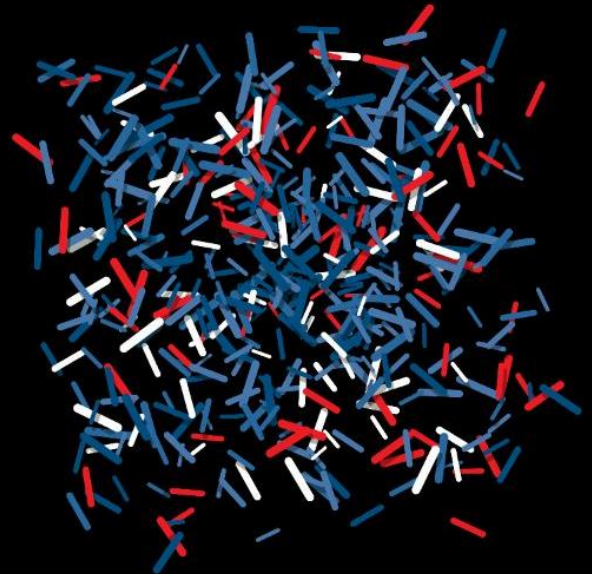



Güncce Yayınları

FRANSIZCA VE TÜRKÇENİN SÖZDİZİMİ

KARŞITSAL VE DAĞILIMSAL BİR ÇÖZÜMLEME

Dr. Yusuf Topaloğlu




Güncce Yayınları